

Skrót raportu

o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie Pomorskim w 2013 roku

W roku 2013 w województwie pomorskim zarejestrowano 2.641 wypadki, w których 3.405 osób było rannych, a 174 osób zginęło. Porównując te dane do roku 2012 obserwujemy spadek wszystkich wskaźników. Liczba wypadków zmalała o prawie 4%, ofiar rannych o 4%, a ofiar śmiertelnych o 3%. Najczęstszymi rodzajami wypadków w województwie pomorskim były: zderzenia boczne (28% ogółu wypadków) i najechanie na pieszego (24%). Największy udział ofiar śmiertelnych zarejestrowano przy najechaniu na drzewo – 26,4% ogółu ofiar śmiertelnych i najechaniu na pieszego - 26%. Ponad 3/4 wypadków w województwie spowodowali kierowcy. To pierwsze wnioski płynące z raportu bezpieczeństwa ruchu drogowego dla województwa pomorskiego przygotowanego przez zespół specjalistów z Fundacji Rozwoju Inżynierii Lądowej na zlecenie Pomorskiej Rady BRD. Poniżej przedstawiono podsumowanie raportu (składającego się z II części – Oceny Stanu BRD oraz Oceny Systemu BRD), ocenę realizacji Programu GAMBIT Pomorski ujętą w raporcie oraz wnioski z płynące z omawianego raportu.

PODSUMOWANIE

1. W roku 2013 w województwie pomorskim zarejestrowano 2.641 wypadki, w których 3.405 osób było rannych, a 174 osób zginęło. Porównując te dane do roku 2012 obserwujemy spadek wszystkich wskaźników. Liczba wypadków zmalała o prawie 4%, ofiar rannych o 4%, a ofiar śmiertelnych o 3%. Od roku 2005 do 2011 liczba ofiar śmiertelnych utrzymywała się na poziomie 266 – 257 osób. Należy zauważyć, że w roku 2013 w stosunku do roku 2012, odnotowano niewielki spadek liczby ofiar śmiertelnych w województwie pomorskim.

2. W odniesieniu do liczby ludności w 2013 na obszarze województwa pomorskiego – wskaźnik demograficzny liczony jako liczba ofiar na 100 tysięcy mieszkańców wynosił: 7,6 osób zabitych i 161 osób rannych natomiast wskaźnik ciężkości wypadków (liczba zabitych na 100 wypadków) wynosił 6,6 osób, stawia to województwo pomorskie na trzecim miejscu pod względem najwyższego poziomu bezpieczeństwa w kraju z punktu widzenia ryzyka bycia ofiarą śmiertelną wypadku drogowego.

3. Najczęstszymi rodzajami wypadków w województwie pomorskim były: zderzenia boczne – 28% i najechanie na pieszego – 24% ogółu wypadków. Największy udział ofiar śmiertelnych zarejestrowano przy najechaniu na drzewo – 26,4% i najechaniu na pieszego – 26% wszystkich ofiar śmiertelnych w województwie. Uwzględniając sprawców wypadków drogowych stwierdzono, że kierowcy byli w 78% sprawcami wypadków, a piesi byli sprawcami 10% wypadków.

4. Analizując ofiary wypadków drogowych według wieku oraz roli uczestnika ruchu drogowego obserwujemy, że wśród kierowców najwięcej ofiar rannych oraz śmiertelnych zarejestrowano w przedziale wiekowym 20-29 lat – 34% ofiar rannych i 32% ofiar śmiertelnych. Natomiast najczęstszą grupą wiekową wśród pieszych była grupa wiekowa powyżej 70 roku życia – 18% rannych i aż 32% ofiar śmiertelnych.

5. Analizie poddano główne problemy brd: prędkość, alkohol i infrastrukturę drogową. Wypadki spowodowane nadmierną prędkością jazdy były przyczyną 25% wypadków. W wypadkach tych zginęło 26,6% wszystkich ofiar śmiertelnych w województwie. W analizowanym roku zarejestrowano 193 wypadki drogowe spowodowane przez nietrzeźwych użytkowników dróg. Kierowcy byli sprawcami 134 wypadków, w których zginęło 15 osób. W porównaniu do roku 2012 liczba wypadków zaistniałych pod wpływem alkoholu zmalała o 9%. Infrastrukturę drogową analizowano w trzech aspektach: otoczenie drogi (najechanie na drzewo), skrzyżowania i przejścia dla pieszych. Wypadki związane z najechaniem na drzewo stanowiły 9% wszystkich wypadków w województwie. W porównaniu do roku 2012 zarejestrowano blisko 19% spadek liczby wypadków i 6% spadek liczby ofiar śmiertelnych. Liczba wypadków zaistniałych na skrzyżowaniach wynosiła w 2013 roku 794 jest to więcej niż w roku 2012. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost ciężkości tych wypadków. W roku 2013 w porównaniu do roku 2012 zarejestrowano wzrost liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach na skrzyżowaniach aż o 57%.

6. Wyróżniono także trzy grupy ryzyka: pieszych, dzieci i młodych kierowców. Piesi są najbardziej liczną grupą uczestników ruchu drogowego narażoną na ryzyko uczestnictwa w wypadku drogowym na obszarze województwa pomorskiego. W roku 2013 zarejestrowano 45 ofiar śmiertelnych wśród pieszych. Jest to dokładnie taka sama liczba jak w roku 2012. Liczba wypadków z pieszymi zmalała o 12% a liczba ofiar rannych o 14%. W przypadku

ofiar wypadków, w których uczestniczyły dzieci do roku 2008 mieliśmy do czynienia z tendencją malejącą. Analizując wypadki z pieszymi spowodowane przez kierowców najczęściej wypadków było w wyniku nieudzielenia pierwszeństwa pieszemu

7. Od pięciu lat problem ofiar śmiertelnych wśród dzieci prawie nie istniał. Natomiast liczba ofiar rannych wśród dzieci z roku na rok malała. W roku 2013, w porównaniu do roku 2012 nastąpił wzrost liczby ofiar rannych wśród kierujących o 2% i pasażerów o 14%.

8. Młodzi kierowcy, analizowani jako sprawcy zdarzeń drogowych w roku 2013 spowodowali 437 wypadków, w których obrażenia odniosły 613 osoby, a 35 zginęło. W porównaniu do roku 2012 odnotowano spadek wszystkich wskaźników. Liczba wypadków zmalała o 11%, liczba ofiar rannych o 18% a liczba ofiar śmiertelnych o 8%.

9. Stan brd w powiatach analizowano tak jak dla całego województwa, czyli wyróżniono trzy główne problemy brd i trzy główne grupy ryzyka. Analiza wypadków spowodowanych nadmierną prędkością jazdy w poszczególnych powiatach wykazała, że najczęściej wypadków zarejestrowano w Gdańsku – 580 wypadków. Jednak największy wskaźnik demograficzny odnotowano w powiecie gdańskim 201 wypadków na 100 tys. mieszkańców. Natomiast wskaźnik ciężkości liczony liczbą ofiar śmiertelnych na 100 wypadków odnotowano w powiecie człuchowskim – 23.

10. Analiza wypadków z pieszymi wykazała, że najczęściej wypadków rejestruje się w miastach. Najwięcej takich wypadków odnotowano w powiatach grodzkich: w Gdańsku 171, Słupsku 54 i Gdyni 53.

11. Eksploracja wypadków spowodowanych pod wpływem alkoholu wykazała, że najczęściej wypadków odnotowano w powiecie kartuskim 25 i mieście Gdańsku – 24,. Należy podkreślić znaczący spadek w stosunku do roku 2012 w wypadkach z alkoholem w powiatach: nowodworskim o 80%, chojnickim o 63%, oraz znaczący wzrost tego rodzaju wypadków w powiatach tczewskim o 175% i gdańskim o 100%.

12. Rozpatrując infrastrukturę drogową jako trzeci problem brd, wyróżniono trzy jej elementy: otoczenie drogi, skrzyżowania i przejścia dla pieszych. Analizując wypadki związane z najechaniem na drzewo w powiatach ziemskich wykazano że, najczęściej

wypadków zarejestrowano w powiatach kartuskim, starogardzkim i wejherowskim po 26.. Największy spadek liczby wypadków, w porównaniu do roku 2012, odnotowano w powiatach: tczewskim 59% i nowodworskim 55%. Bardzo duży wzrost liczby wypadków odnotowano w powiatach: człuchowskim 200%, wejherowskim 85% i kwidzyńskim o 70%.

13. Eksploatacja wypadków na skrzyżowaniach wykazała, że największy udział wypadków był w miastach Gdyni i Słupsku po 48% wszystkich wypadków w mieście, jest to odpowiednio 25% mniej wypadków w Gdyni i 32% więcej wypadków w Słupsku niż w roku 2012. Największy wzrost wypadków na skrzyżowaniach, w porównaniu do roku 2012 zarejestrowano w powiatach: słupskim – 143%, człuchowskim – 133% Natomiast największy spadek tych wypadków miał miejsce w powiecie sztumskim – 67%.

OCENA REALIZACJI PROGRAMU GAMBIT POMORSKI OFIARY ŚMIERTELNE W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Rok 2013 był rokiem kiedy zakończył się Wojewódzki Program BRD GAMBIT Pomorski. Celem Programu była redukcja liczby ofiar śmiertelnych o 50% w stosunku do roku 2003 tj nie więcej niż 140 ofiar śmiertelnych w 2013. Niestety nie udało się osiągnąć założonego celu, jednak podejmowane działania na rzecz brd pozwoliły na zredukowanie ofiar śmiertelnych o 38%. Aby utrzymać malejącą tendencję liczby ofiar śmiertelnych należy w nowym programie brd dla województwa podjąć zdecydowane działania organizacyjne, edukacyjne, prewencyjne i represyjne oraz infrastrukturalne ze szczególnym uwzględnieniem zarządców poszczególnych kategorii dróg, które będą ukierunkowane na pieszych i automatyczny nadzór nad prędkością.

OFIARY ŚMIERTELNE NA DROGACH KRAJOWYCH WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Do 2007 roku wyraźna była tendencja spadkowa liczby ofiar śmiertelnych (znacznie poniżej wielkości prognozowanych) na drogach krajowych. Od roku 2007 do roku 2011 liczba ofiar śmiertelnych oscylowała w granicach 70 ofiar śmiertelnych. W roku 2013 zarejestrowano znaczący wzrost liczby ofiar śmiertelnych. Wzrost ten może być spowodowany zwiększonym nadzorem przez ITD oraz automatycznym pomiarem prędkości. Jednak aby osiągnąć ambitny cel jaki został postawiony w programie brd dla dróg krajowych, konieczne jest nakierowanie działań na: ochronę pieszych i rowerzystów, budowę dróg pieszo – rowerowych poza jezdnią

drogi, rozdzielanie kierunków ruchu na drogach o dużym natężeniu ruchu, uporządkowanie dostępności, budowę bezpiecznych skrzyżowań.

OFIARY ŚMIERTELNE NA DROGACH WOJEWÓDZKICH WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Do roku 2006 wyraźna była tendencja spadkowa liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych, do poziomu 60 ofiar śmiertelnych. Od 2007 roku zaobserwowano znaczny wzrost osiągający poziom 78 zabitych w 2008, co stanowi ok. 30 procentowy wzrost w stosunku do roku 2006, tym samym liczba zarejestrowanych ofiar była znacznie niższa od prognoz PROGRAMU GP. W roku 2011 liczba ofiar śmiertelnych wzrosła o 22% w stosunku do roku 2010. W roku 2012 odnotowano ponownie spadek liczby do poziomu z roku 2010. W roku 2013 zarejestrowano wzrost liczby ofiar śmiertelnych. Konieczne jest podjęcie działań BRD mających na celu obniżenie liczby ofiar śmiertelnych na drogach wojewódzkich w województwie Pomorskim, przede wszystkim polegających na: ochronie pieszych i rowerzystów poprzez budowę dróg pieszo – rowerowych poza jezdnią drogi, usunięciu przeszkód bocznych (drzewa słupy) ze strefy bezpieczeństwa na koronie drogi, uporządkowanie dostępności i przejść dróg tranzytowych przez małe miejscowości, budowę bezpiecznych skrzyżowań, wdrażanie elementów automatycznego systemu nadzoru nad ruchem itp.

OFIARY ŚMIERTELNE NA DROGACH W POWIATACH GRODZKICH WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

W latach 2003 – 2006 liczba ofiar śmiertelnych wypadła nader optymistycznie na tle prognozy PROGRAMU GP. W 2008 roku stan ten uległ zmianie i zaobserwowano ok. 35% wzrost w stosunku do roku poprzedniego, co oznacza więcej ofiar śmiertelnych niż zakładała prognoza PROGRAMU GP. W roku 2011 odnotowano spadek liczby ofiar śmiertelnych jednak nadal jest to liczba niezadowalająca, gdyż jest wysoko ponad prognozę w Programie Wojewódzkim – GAMBIT Pomorski. W roku 2012 ponownie zarejestrowano spadek liczby ofiar śmiertelnych w stosunku do roku 2011, jednak nadal poziom ten jest znacząco powyżej prognozy przyjętej w Programie GP. Dlatego konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań BRD mających na celu obniżenie liczby ofiar śmiertelnych na drogach w powiatach grodzkich w województwie Pomorskim, przede wszystkim polegających na: ochronie pieszych i rowerzystów poprzez budowę azyli i innych urządzeń ochrony pieszych, usunięciu lub zabezpieczeniu przeszkód bocznych (słupy) ze strefy bezpieczeństwa w koronie drogi,

uporządkowanie dostępności do ulic tranzytowych, budowę bezpiecznych skrzyżowań, wdrażanie elementów automatycznego systemu nadzoru nad ruchem drogowym.

OFIARY ŚMIERTELNE NA DROGACH POWIATOWYCH I GMINNYCH W POWIATACH ZIEMSKICH WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Liczba ofiar śmiertelnych na tych drogach znacznie przekraczała prognozę PROGRAMU GP oraz prognozę pesymistyczną przygotowaną w ramach omawianego programu. W 2008 roku zaobserwowano 81 ofiar śmiertelnych i jest to o 39% więcej niż przewiduje prognoza PROGRAMU GP. W roku 2010 zarejestrowano znaczący spadek liczby ofiar śmiertelnych na omawianych drogach, co spowodowało, że dane rzeczywiste uplasowały się poniżej przyjętej prognozy dla GAMBITU Pomorskiego. W latach 2011-2012 odnotowuje się wzrosty, rok do roku, liczby ofiar śmiertelnych. W roku 2013 liczba ofiar śmiertelnych zmalała poniżej prognozowanego poziomu i wyniosła 64 osoby. Nie sposób określić przyczyn takich wahań liczby ofiar śmiertelnych bez monitorowania prowadzonych działań na drogach powiatowych i gminnych. Działania, które dotychczas były prowadzone na omawianych drogach mogły się przyczynić do poprawy bezpieczeństwa. Nadal należy prowadzić działania ukierunkowane na budowę urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, które ułatwiają poruszanie się pieszym i rowerzystom (chodniki, ścieżki rowerowe, azyle dla pieszych) oraz wdrażać elementy automatycznego systemu nadzoru nad ruchem drogowym.

WNIOSKI

1. Przedstawiony raport wskazuje, że rzeczywista liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych w roku 2013 jest zbliżona do wartości prognozowanych w Programie GAMBIT. Jednak cel nie został osiągnięty. Aby zwiększyć skuteczność i efektywność prowadzonych działań na rzecz brd w woj. Pomorskim należy zintensyfikować działania. Działania te powinny być ukierunkowane na: a) drogi samorządowe, na których powinna być przeprowadzona klasyfikacja odcinków niebezpiecznych. Klasyfikacja taka pozwala na wyznaczenie priorytetów i zaplanowanie środków na działania, które powinny zmierzać do redukcji liczby ofiar śmiertelnych. b) Zintegrowanie działań edukacyjnych i promocyjnych. W tym celu powinna być przeprowadzona analiza dotychczasowych działań edukacyjnych prowadzonych przez instytucje, które się taką działalnością zajmują pod kątem brd na terenie woj. Pomorskiego. Raport powinien przedstawiać ocenę prowadzonych działań pod względem efektywności i merytorycznych wartości. c) Zintegrowanie działań służb nadzoru na poziomie wojewódzkim i powiatowym. Celem analizy powinno być wypracowanie

współpracy wszystkich służb nadzoru, aby działania na rzecz brd nie dublowały się oraz aby mogły być prowadzone cyklicznie i skutecznie.

2. Działania te powinny być monitorowane. W tym celu powinien zostać powołany zespół monitorujący i koordynujący wszystkie działania na rzecz brd w województwie pomorskim. Zespół ten między innymi powinien inicjować prowadzenie badań zachowań uczestników ruchu drogowego, wdrażanych środków na rzecz brd jak również poszukiwać funduszy na działania brd.

Źródło: Sekretariat PRBRD